

Tīrīšana un dezinfekcija

Publicēts: 09.04.2020.

Ieteikumi sagatavoti balstoties uz Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra ([ECDC](#)) [pagaidu vadlinijām](#) un Pasaules Veselības organizācijas (PVO) ieteikumiem.

To mērķis ir sniegt norādes par telpu uzkopšanu iestādēs, kuras nesniedz medicīniskas pakalpojumus (piemēram, dažādās sabiedriskajās iestādēs, skaistumkopšanas salonos, birojos, viesnīcās, skolās utt.), kur varētu būt uzturējies pacients ar apstiprinātu Covid-19 infekciju.

Telpu tīrīšanas metodes

Covid-19 slimības izraisošais vīruss (SARS-CoV-2) pieder lielai koronavīrusu grupai. Ņemot vērā to, ka vīruss spēj izdzīvot vairākas dienas atrodoties uz virsmām, kā arī telpās, kurās uzturējies cilvēks ar apstiprinātu Covid-19, pirms telpu atkārtotas lietošanas ir nepieciešama virsmu un telpas dezinfekcija, izmantojot dezinfekcijas līdzekļus.

Ir pārbaudīti vairāki dezinfekcijas līdzekļi, kas iedarbojas pret dažādiem koronavīrusa izraisītājiem (tabula). Tādas aktīvās vielas kā *nātrija hipohlorīts* (sadzīvē lietojamā balinātāja sastāvdaļa) un *etanols* (etilspirts), ir pieejami izmantošanai sadzīves apstākļos.

Saskaņā ar pētījumu rezultātiem, efektīvākie līdzekļi, kurus izmantot virsmu un telpu dezinfekcijai, ir 70 % etanola šķīdums un nātrija hipohlorīta šķīdums kā arī citi dezinfekcijas līdzekļi, kas ir efektīvi pret apvalkotajiem (corona) vīrusiem, piemēram, 50% izopropanolu saturoši līdzekļi.

Tabula. *Dezinfekcijas līdzekļi, kas darbojas pret dažādiem koronavīrusiem.*

Aktīvā viela	Koncentrācija	Testētie koronavīrusi
<i>Etanols</i>	70%	HCoV-229E, MHV-2, MHV-N,CCV,TGEV
<i>Nātrija hipohlorīts</i>	0,1 – 0,5% 0,05 – 0,1%	HCoV-229E, SARS-CoV
<i>Povidonjods</i>	10% (1% jods)	HCoV-229E

<i>Glutaraldehyds</i>	2%	HCoV-229E
<i>Izopropanols</i>	50%	MHV-2, MHV-N, CCV

Tīrīšana un dezinfekcija

Pirms dezinfekcijas tiek rekomendēts veikt telpu mitro uzkopšanu ar sadzīvē lietojamu tīrīšanas līdzekli. Savukārt dezinfekcijai tiek rekomendēts sagatavot 0,5% nātrija hipohlorīta šķīdumu. Lielākā daļa sadzīves balinātāju satur 5% nātrija hipohlorītu. Šķīdrajā balinātājā hlors ir dažādās koncentrācijās. Dezinfekcijas šķīduma pagatavošanai var izmantot jebkuras koncentrācijas balinātāja šķīdumu, izmantojot šādu formulu:

$(X\% \text{ pieejamajā balinātāja šķīdumā} : X\% \text{ vēlamā hlora}) - 1 = \text{dezinfekcijas līdzeklim pievienojamais ūdens apjoms.}$

*Šajā formulā X% vēlamā hlora = 0,5 %.

Piemēram, ja 1 litrā balinātāja hlora koncentrācija ir 5%, tad dezinfekcijas šķīduma pagatavošanai nepieciešamo ūdens daudzumu aprēķina šādi:

$(5\% : 0,5\%) - 1 = 9 \text{ l.}$

Tas nozīmē, ka esošajam balinātāja apjomam jāpievieno 9 litri ūdens, kā rezultātā tiek iegūti 10 litri dezinfekcijas šķīduma, kas satur 0,5% hlora.

Virsmas, kuras varētu bojāt nātrija hipohlorīts, attīrīšanai pēc tīrīšanas ar neitrālu mazgāšanas līdzekli ir nepieciešama tīrīšana ar 70% etanola šķīdumu. Vēršam uzmanību, ka lietojot dezinfekcijas līdzekļus, ir jāievēro ražotāja instrukcija par to sagatavošanu un lietošanu. Izmantojot ķīmiskos dezinfekcijas līdzekļus, ir svarīgi vēdināt telpu, lai aizsargātu uzkopšanas personāla veselību.

Tīrīšana ir jāveic, izmantojot atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus (IAL). Ieteicams izmantot vienreizlietojamus IAL, kuri pēc lietošanas jāapstrādā kā iespējami infekciozs materiāls un jāiznīcina kā bīstami infekciozi atkritumi. Vairākkārt izmantojamie IAL jāattīra, izmantojot dezinfekcijas līdzekļus (piemēram, 0,1% nātrija hipohlorītu vai 70% etanolu).

Veicot tīrīšanas darbus telpās, kas var būt piesārņotas ar Covid-19, tiek rekomendēts izmantot šādus IAL līdzekļus:

- Sejas maskas (FFP), 2. vai 3. klases respiratorus (FFP2 vai FFP3);
- Aizsargbrilles vai sejas aizsargu;
- Vienreizlietojamu, ūdensizturīgu halātu ar garām piedurknēm;
- Vienreizlietojamus cimdus.

Papildu informācija par uzvilkšanas un novilkšanas procedūrām un piesardzības principiem ir atrodama ECDC tehniskajā dokumentā "[Individuālo aizsardzības līdzekļu droša lietošana, ārstējot infekcijas slimības ar](#) īpašu riska potenciālu”.

Svarīgi ir rūpīgi attīrīt un dezinficēt visus priekšmetus un virsmas, kurām bieži pieskaras cilvēki, piemēram, durvju rokturus, krānus, sienas un logu virsmas, virsmas tualetēs un vannas istabās, kā arī tālruņus, planšetdatorus, u.c. Nelielu virsmu apstrādei ieteicams lietot 70% etanola šķīdumu. Visus tekstilmateriālus (piemēram, gultas veļu, dvieļus, aizkarus utt.) jāmazgā ar veļas mazgāšanas līdzekli, izmantojot veļas mazgājamās mašīnas karstā ūdens ciklu (90°C). Ja auduma īpašību dēļ nevar izmantot karstā ūdens ciklu, mazgājot tekstilmateriālus, jāizmanto veļas mazgāšanas līdzekļi ar dezinficējošu iedarbību (piemēram, balinātāju vai veļas mazgāšanas līdzekļus, kas satur nātrija hipohlorītu). Veļu savāc piesardzīgi, atsevišķā maisā, to nepurinot, t.i. neinficējot pārējo veļu. Virsmu tīrīšanai izmanto vienreiz lietojamās drānas/švammes, lupatiņas, salvetes vai mopus un, beidzot telpas

uzkopšanu, veic arī telpu uzkopšanas aprīkojuma tīrīšanu un dezinfekciju.

<https://www.spkc.gov.lv/lv/tirisana-un-dezinfekcija>